

сиять въ Цариградъ българе. Като са писали такъв работен, то са знае, че ще възбуждатъ и мѣстното началство, които да не нахалдватъ приключенията: недображелатели да чинятъ издирването.

Нѣмъ тѣхъ дѣйствуваме въ тѣхъ духъ съ тоя начинъ т. е. следва да се приближаваме

до съвета Ч. Началство, до Султановото Царско Провидѣнство, не чрътъ тръпки Вилхелмъ и фанариоты, които щѣ е било до сега, нѣ сами българскій народъ да утолише тайнство свой—Царь бива Султана, и Султанащъ да утѣшавъ още по-добрь своитѣ зѣрны и благодарны подданицы българѣ.

Г. Христовъ.

Женскитѣ затвори.

Писаното въ първата статия отъ миналия брой на вѣстника за дѣтскитѣ затвори може да се каже въ по-големата си частъ и тукъ за женскитѣ затвори; за това като отбелязваме нѣго тукъ естествено, ще кажемъ въ тѣхъ съ кѣтвѣ само нѣколко думи за женскитѣ затвори, като по обстоятелство ще се освѣтимъ до рѣш.

Женскитѣ затвори споредъ мнозина учени трѣбва да бъдатъ споредъ естеството на нѣщата и природата на жената много по смекчени по своя режимъ и обстановкѣ въ издѣлване на нареденното.

У насъ въ България и думѣ не може да ставъ за женскитѣ затвори, които много малко може да се каже и за малчинитѣ. Съ изключение на нѣкои и други по-чужденчески помѣщения, всичко друго е негодно за нѣца.

Изключеніе прави, разбира се, централния затворъ въ София, който е приготвенъ и издѣлванъ въ нѣкоя отъ нѣколко и за дѣла прила и отговори на условията на смирѣнитѣ затвори за дѣтска и женска обиденитѣ работилници. Женското отдѣленіе е рѣдѣлно съвършено отъ мъжкото и е приготвено по смирѣнитѣ изисквания на женскитѣ затвори.

Другитѣ ни затвори въ България въ по-големата си частъ сѣ остатъци отъ турско зѣрнѣ стари здания, отъзвѣжда капѣно на турскитѣ думѣ здания. Женскѣ сѣ почти сѣтри и всѣхъ нѣща, конаси, хѣри, амаки и пр., приобърнати съ единъ мѣлнъ ремонтъ на затвори, въ които е отбѣлено по една стая за женски затворъ. Обаче, всѣкога това не отговаря нито на цѣлитѣ и не значенията на затвора, нито на нравствеността на човѣка сътворенъ по образа и подобие на Божия. Даже послѣдния бѣжнѣ-сѣла съ се грижи много повече за скитѣ гавѣда, отколѣто нѣмъ хората за своитѣ безпородни затворници.

На западъ цивилизоваността отъ явѣ държави: Франция, Белгия, Австрия, Германия и пр. сѣ обвърнѣла вече отъ нѣкоя измѣненіе на своитѣ затвори и поправителни работилници. Та прѣмѣ е вече и у насъ да се изправи нѣщо за затворитѣ тѣ изобѣдо, а особено за женскитѣ и отѣсни затвори. Като за единъ нѣмъ да нѣмъ послужил системата на женскитѣ затвори Меллѣрѣу, която сравнително съ другитѣ затвори е много смекчена и поосѣдѣствена е значително по-добряна.

Ракнина или системата на този затворъ първоначално е чинена. Първоначално затворницата се поставя на сѣмѣ въ клѣтата си. Тукъ та прѣдѣри 4 мѣсеца, който срокъ може да бѣде съзрѣтенъ само по тежка болестъ, а прѣдѣлненъ по лошо поведение. Отъ тукъ затворницата прѣминава въ I клѣта на II отѣленъ отъ затвора, послѣ клѣтата въ II кл. и — III клѣта. И тукъ за женитѣ е приспособѣна нѣколко нѣща. Въ III клѣта затворницитѣ работятъ нѣ вече въ клѣтата си, а въ обща залѣ — работилница. Работата нѣмъ се състои въ: шиење, плетѣне, бродирѣние, тъканѣ и пр. За работитѣ нѣмъ се плаща. Въ другитѣ отѣлни женскѣ затвори тукъ не се различавъ отъ мъжкитѣ затвори.

Тукъ въ този затворъ се обръща голѣмо внимание на поведѣнието на затворницитѣ. За прѣдѣрно поведѣние затворницата се освобождава — прѣдѣрочно. За нѣмъ, ако прѣдѣрницата се е освобѣда на 6 м. тѣмнѣненъ затворъ, като изтърпи отъ наредѣнието си 4 мѣсеца, освобождава се прѣдѣрочно, ако е освобѣда на една година затворъ, като изтърпи 8 мѣсеца и т. н.

Нашия наредѣтеленъ законъ о тѣмнѣлѣ почти смѣтѣ система на прѣдѣрочно освобождаване на женскитѣ затворници. Съгласно чл. 20 отъ наредѣтеленъ законъ, затворницитѣ за добротѣ си поведѣние могатъ да бѣмѣ прѣдѣрочно освободѣни и гласъ доклада тѣмъ: освободѣнитѣ на тѣмнѣненъ и строго тѣмнѣненъ затворъ могатъ да бѣмѣ прѣдѣрочно освободѣни за добротѣ си поведѣние, спѣдѣ нѣко изтърпѣ трѣчѣтѣ отъ наредѣнието си. Изключѣние се прави само по чл. 21 отъ наредѣтеленъ законъ за освободѣнитѣ по рѣмо на извѣстенъ рѣмъ прѣдѣмѣненъ, като за: крадѣжъ, грабѣнѣжъ, изкушѣване, освобождаване, укриванѣне, измѣнѣнѣ полѣмъ.

Прѣдѣрочно освободѣната, у насъ е оставѣна на произвола на служба си — да се пѣрши сама отъ нѣкояго си, безъ да ѣ се явѣва на по-мощъ нѣмъ управлѣнието на затворъ, нѣко държавѣдо, нѣко чѣсната нѣмѣнитѣ въ нѣмѣто на своитѣ прѣдѣмѣнитѣ, чѣснитѣ бѣмѣдѣтелѣ или хуночинѣ и бѣмѣ затворѣнитѣ друнѣства, които да поодѣмѣнитѣ и поодѣмѣнитѣ поѣмѣ случѣитѣ наредѣтелѣ бѣмѣнитѣ или поодѣмѣнитѣ. Тѣ сѣ отѣмѣнитѣ на улѣмѣитѣ въ по-лошо състояние отъ по рѣмѣнитѣ нѣмъ нѣмѣнитѣ, затѣмѣ сѣмѣ нѣмѣтитѣ сѣмѣ.